

[SIGNALEMENT]

Paul Van Damme & Stijn Van de Perre, *Zonder woorden? Een geschiedenis van België in spotprenten*, Kalmthout, Uitgeverij Pelckmans, 2011, 228 pp., ill., ISBN 9789028959880

Dit is geen cartoonboek als een ander. *Zonder woorden?* is een initiatief van de historici Paul Van Damme en Stijn Van de Perre en behelst het resultaat van een onderzoek naar politieke spotprenten die betrekking hebben op alle belangrijke thema's uit de Belgische geschiedenis van 1830 tot vandaag. Zulke studies naar verborgen politieke boodschappen, naar symbolen, naar de uitbeelding van bepaalde figuren of naar de beeldvorming zelf zijn momenteel erg in trek, vooral in de internationale historiografie. Voor Vlaanderen echter is deze studie zeer vernieuwend en is de publicatie een nieuwkomertje.

Het boek werd opgevat in 50 thema's. Vele thema's doorkruisen de Vlaamse beweging, enkele daarvan zijn zeer typerend: het communautaire partijlandschap, de kwestie Brussel, de werking van het gerecht, bezetting en collaboratie, bevrijding en repressie, de Vlaamse beweging, het territorium van de taal, communautaire tegenstellingen en het oneindige verhaal van de staatsvormingen. De thema's worden kort gekaderd en zorgen ervoor dat de lezers de spotprenten in hun context kunnen plaatsen. Om de spotprenten beter te begrijpen, wordt elke prent uitgebreid toegelicht. Bijkomend is het geheugensteuntje: een tijdlijn bij elk thema waarop de meest significante gebeurtenissen zijn geplaatst.

Het boek bulkt van de prenten die erg divers zijn in hun vorm, genre, taal, oorsprong, tijd en origine. De karikaturen werden gekozen uit zeer uiteenlopende bekende satirische bladen of kranten, uit week- en maandbladen of uit geïllustreerde historische werken. Er is een selectie van ruim 400 prenten, afkomstig uit meer dan 60 publieke en private verzamelingen in binnen- en buitenland.

Het getuigt van intens speurwerk en het ontdekken van kleine en grote schatten. Deze *“bijzondere vorm van journalistiek”*, zoals de auteurs schrijven, is vergelijkbaar met *“een column of een redactioneel commentaar”*. Overigens dienen spotprenten niet enkel als een *“doorgeefluik van politieke ideeën en appreciaties”*, maar vormen ze mee de publieke opinie, voeden ze het openbare debat en houden ze de vrije meningsuiting in stand.

De publicatie oogt mooi en is een luxe-uitgave in zijn genre. Uitnodigend om vast te nemen, te doorbladeren en te genieten.

[Sophie Gyselinck]
